Instruktor pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou (kód: 39-008-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů: Speciální a interdisciplinární obory (kód: 39)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v normách a technických dokumentech pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou při použití osobních ochranných prostředků v závěsu na laně a složitých lanových přístupech	4
Orientace ve funkcích osobních ochranných pracovních prostředků používaných při práci v závěsu na laně a složitých lanových přístupech	4
Vyhodnocení rizik při práci ve výškách a nad volnou hloubkou a zpracování pracovního postupu pro práci v lanovém přístupu	4
Používání systému lanového přístupu za použití osobních ochranných prostředků určených k ochraně proti pádu	4
Školení pracovníků vykonávajících práce ve výškách a nad volnou hloubkou	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 11.04.2017 do: 18.10.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v normách a technických dokumentech pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou při použití osobních ochranných prostředků v závěsu na laně a složitých lanových přístupech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v normových hodnotách a požadavcích na výrobky určené k ochraně proti pádu a používané v lanových přístupech	Písemné ověření
b) Orientovat se v názvosloví pro osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) určené k ochraně proti pádu a používané v lanových přístupech	Písemné ověření
c) Pracovat s návody na použití OOPP určených pro práci v lanových přístupech	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace ve funkcích osobních ochranných pracovních prostředků používaných při práci v závěsu na laně a složitých lanových přístupech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit funkci nízkoprůtažného lana	Ústní ověření
b) Popsat a vysvětlit funkci dynamického lana	Ústní ověření
c) Popsat a vysvětlit funkci nastavovacího zařízení lana	Ústní ověření
d) Popsat a vysvětlit funkci záchranného zdvihacího zařízení	Ústní ověření
e) Popsat a vysvětlit funkci záchranného postroje	Ústní ověření
f) Popsat a vysvětlit funkci záchranné smyčky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vyhodnocení rizik při práci ve výškách a nad volnou hloubkou a zpracování pracovního postupu pro práci v lanovém přístupu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhodnotit rizika související s ochranou proti pádu	Praktické předvedení
b) Navrhnout postup pro práci v systému lanového přístupu	Praktické předvedení
c) Navrhnout nejméně dva způsoby provádění evakuace osob od okamžiku zachycení pádu - evakuace provedena shora směrem dolů a zdola směrem nahoru	Praktické předvedení
d) Předvést vhodný způsob poskytnutí první pomoci po zachycení pádu osobním ochranným pracovním prostředkem	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Používání systému lanového přístupu za použití osobních ochranných prostředků určených k ochraně proti pádu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Pracovat v systému lanového přístupu včetně přípravy a výběru vhodných OOPP	Praktické předvedení
b) Předvést evakuační postup včetně přípravy a výběru vhodných OOPP s použitím nastavovacích zařízení lana	Praktické předvedení
c) Poskytnout první pomoc, zajistit a obnovit základní životní funkce vyproštěné osobě	Praktické předvedení
d) Předvést práci s lanem - prokázat znalosti uzlových technik	Praktické předvedení
e) Identifikovat chyby a nedostatky při používání OOPP v systémech lanového přístupu	Praktické předvedení
f) Vysvětlit problematiku kotvení (odolnost kotvicích míst, způsoby kotvení, určení vhodného kotvicího zařízení, atd.) v systémech lanového přístupu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Školení pracovníků vykonávajících práce ve výškách a nad volnou hloubkou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit podklady a materiál pro školení vybraných OOPP určených k ochraně proti pádu	Praktické předvedení
b) Provést instruktáž k funkcím jednotlivých druhů OOPP určených k ochraně proti pádu	Praktické předvedení
c) Provést instruktáž k pracovním technikám při používání OOPP určených k ochraně proti pádu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována v souladu s vyhláškou 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách v platném znění.
Ke zkoušce z odborné způsobilosti se může přihlásit pouze uchazeč, který je držitelem PK technik pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou.
Veškeré praktické zkoušky znalostí a dovedností jsou prováděny s reálnými osobními ochrannými pracovními prostředky (dále jen OOPP) v simulovaných podmínkách - výcvikový prostor/školicí místnost dle min. požadavků pro získání autorizace. Při zkoušce jsou používány skutečné návody na používání jednotlivých typů OOPP.
Ověření kompetencí souvisejících se zpracováním pracovního postupu, znalostí výrobků souvisejících s OOPP proti pádu, znalostí pracovních technik a kontrolou OOPP před jejich užitím bude posuzováno s ohledem na správnost a úplnost pracovního postupu včetně navržení vhodných OOPP, jejich použití a kompatibility s jinými OOPP. Dále s ohledem na znalost funkce a vlastností OOPP a způsobů jejich použití, znalost technik výstupů, sestupů, polohování a evakuace včetně stanovení vhodných kotvicích bodů a znalost a popis možných poškození OOPP.
Při hodnocení se bude přihlížet zejména k bezpečnosti a efektivitě navrženého řešení.
Ověření kritéria a) kompetence **Vyhodnocení rizik při práci ve výškách a nad volnou hloubkou a zpracování pracovního postupu pro práci v lanovém přístupu** spočívá ve výčtu rizik souvisejících s ochranou proti pádu pro zadanou konkrétní situaci. Autorizovaná osoba předá uchazeči jako podklad fotku/obrázek nebo textový popis místa práce (budova, most, ocelová konstrukce, demolice, svislý terén, stožár, stísněný prostor, apod.) a na základě těchto informací musí uchazeč o získání kvalifikace komplexně vyhodnotit existující rizika.
Ověření kritéria b) kompetence **Vyhodnocení rizik při práci ve výškách a nad volnou hloubkou a zpracování pracovního postupu pro práci v lanovém přístupu** spočívá v navržení patřičných opatření na odstranění nebo minimalizaci rizik vyhodnocených v rámci kritéria a) stejné kompetence a na tomto základě pak navržení bezpečného postupu práce.
Při ověření kritérií a) až f) kompetence **Orientace ve funkcích osobních ochranných pracovních prostředků používaných při práci v závěsu na laně a složitých lanových přístupech** přidělí autorizovaná osoba uchazeči konkrétní vzorek příslušného OOPP, který uchazeč popíše a vysvětlí jeho funkci.
Ověření kritérií a) až d) kompetence **Orientace v pracovních technikách při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v systémech lanového přístupu** spočívá v předvedení popsaných činností v podmínkách, které simulují skutečné prostředí práce ve výšce a umožňují pohyb ve výškovém rozmezí alespoň 7 m. K dispozici musí být kotvicí body s dostatečnou únosností, uchazeč použije reálné OOPP. Před zkušební komisí mohou toto kritérium plnit maximálně 3 uchazeči najednou, kteří mohou vzájemně spolupracovat.
Ověření kritéria c) kompetence **Orientace v pracovních technikách při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v systémech lanového přístupu** spočívá v praktickém předvedení (na dalším uchazeči nebo členu zkušební komise) pomocí zdravotnických prostředků dovednosti zastavení masivního krvácení na horní nebo dolní končetině pomocí tlakového obvazu a znehybnění krční páteře pomocí fixačního límce přímo při speciálních činnostech v závěsu na laně v min. výšce 2 m a evakuaci ošetřeného na bezpečné místo. Ošetření musí být správně provedeno a musí odolat transportu.
Ověření kritéria e) kompetence **Používání systému lanového přístupu za použití osobních ochranných prostředků určených k ochraně proti pádu** je založeno na posouzení fotografií nebo obrázků různých pracovních činností a určení odchylek a rozporů s normovými požadavky a požadavky správné praxe. Autorizovaná osoba musí mít k dispozici soubor čítající minimálně 50 různých fotografií formátu A4 nebo obrázků.
Ověření kritérií b) až c) kompetence **Školení pracovníků vykonávajících práce ve výškách a nad volnou hloubkou** simuluje školení pracovníků vykonávajících práce ve výškách, kdy školeného pracovníka zastupuje zkušební komise a spočívá v praktickém předvedení školení pro kompetenci **Orientace ve funkcích osobních ochranných pracovních prostředků používaných při práci v závěsu na laně a složitých lanových přístupech** a kompetenci **Orientace v pracovních technikách při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v systémech** ve všech jejich kritériích.
Kritéria a) až b) kompetence **Orientace v normách a technických dokumentech pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou při použití osobních ochranných pracovních prostředků v závěsu na laně a složitých lanových přístupech** se ověřují formou testu.
Aktuální soubor testových otázek je spravován a v elektronické podobě uchováván autorizujícím orgánem (Ministerstvem práce a sociálních věcí). Autorizovaným osobám budou tyto soubory předány prostřednictvím elektronické komunikace po udělení autorizace a dále při každé aktualizaci souboru testových otázek
Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být

správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.
Autorizovaná osoba zajistí vygenerování náhodného testu dle klíče v souboru testových otázek.
Veškeré písemné podklady a přípravy uchazeče budou autorizovanou osobou archivovány po dobu jednoho roku.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Pokud žádný z členů zkušební komise není nelékařským zdravotnickým pracovníkem pracujícím bez odborného dohledu (zdravotnický záchranář, všeobecná sestra ZZS, ARO nebo JIP) nebo lékař, tak pro ověření kritéria první pomoci v kompetenci **Používání systému lanového přístupu za použití osobních ochranných prostředků určených k ochraně proti pádu** musí být k ověření přizván navíc odborný konzultant zkušební komise s tímto vzděláním. Jeho hlas je pouze poradní.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jeden z následujících požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.
b) Vyšší odborné vzdělání a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.
c) Vysokoškolské vzdělání a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.

Další požadavky:
a) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
b) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Materiální vybavení

OOPP související s ochranou proti pádu:

- nízkoprůtažná lana
- dynamická lana
- zařízení na nastavení lana
- záchranné zdvihací zařízení
- záchranný postroj
- záchranná smyčka

Prostředky pro poskytování první pomoci:

- lékárnička
- fixační límecuniverzální/stavitelný
- dlaha
- cvičný model dospělé osoby pro provádění resuscitace
- 4x obvaz šířky 8-10 cm

Vyprošťovací/evakuační zařízení (pro spouštění, vytahování, kombinované) včetně nosítek a trojnožky
Žebřík min. délky 7 m (dvoudílný, třídílný)
Minimálně 50 různých fotografií nebo obrázků (formát A4), případně i textových popisů, znázorňujících různá místa, v nichž mohou probíhat práce ve výškách (budova, most, ocelová konstrukce, demolice, svislý terén, stožár, stísněný prostor, apod.), jako podklad pro vyhodnocení rizik a navržení vhodného pracovního postupu při použití kolektivní nebo osobní ochrany
Minimálně 50 různých fotografií nebo obrázků (formát A4), případně i textových popisů, znázorňujících různé pracovní činnosti ve výškách při použití lanové techniky, na nichž je možno posuzovat zvolené pracovní postupy a určovat odchylky a rozpory s normovými požadavky a požadavky správné praxe
Prostředky k předvedení poskytnutí první pomoci:

Technické vybavení

PC
prezentační technika - projektor, projekční plátno
flipchart

Dokumentace

Právní předpisy související s obsahem zkoušky
České technické normy související s problematikou OOPP pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou
Návody výrobců na používání příslušných OOP
Další dokumentace k tématu práce ve výškách a nad volnou hloubkou

Požadavky na zázemí/prostory

Prostory pro výkon praktické zkoušky:

- příhradová konstrukce horizontální/vertikální o výšce min. 7 m
- simulace ploché a šikmé střechy o ploše min. 6 m^2 ve výšce min. 7 m
- simulace stísněného prostoru - jímka/silo/šachta, s min. výškou/hloubkou 5 m
- kotvicí zařízení typu C dle EN 795 v platném znění, příp. EN 16415 v délce min. 7 m a umístěné ve výšce min. 7 m
- kotvicí zařízení typu A dle EN 795 v platném znění, příp. EN 16415 trvale ukotvené k nosné konstrukci
- pohyblivý zachycovač pádu vč. pevného a poddajného zajišťovacího vedení dle EN 353-1 a EN 353-2 v platném znění, v délce min. 7 m

Školicí místnost pro min. 6 osob se sociálním zázemím.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické či prostorové vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace doklady (resp. jejich ověřené kopie) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání až 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro bezpečnost a ochranu osob a majetku a bezpečnost práce, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
CIVOP, s. r. o.
OHL ŽS, a. s.
RAFRA – Radim Frank
SPOLEČNÁ VIZE: Bezpečnost práce na staveništi, o. s.
VÚBP, v. v. i.